

L' APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número.	5 céntims.	Un any de subscripció. . .	2'50 pessetas.
Deu números.. . . .	30 »	Deu subscripcions anyals.	13 »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

PLAT DEL DIA

Tradició, estancament, revolució.

La tradició es un progrés ordenat segons la experiència del passat. Agafeu lo antich, espurgueu lo dolent, serveu lo bó, milloreu y enmotlleu á las novas circumstancies, á las novas necessitats y ab aixó haureu seguit un procediment tradicionalista.

Está clar que ab aquest procediment la societat vella y la nova guardarán una semblansa com la de pares y fills y més encara, si quelcom de bó absolut hi havia en aquella romandrà en aquesta y vindrá á ser com l'esperit immortal de aquell poble. Aixís la fé religiosa y los virtuts de un poble, quan permaneixen inmutables centuria tras centuria en mitj de las variacions de sas costums ó formas polítiques ó socials, acaban per ser sa ánima, sa característica.

La tradició podria representarse per un viandant que seguint un camí ample y segur y sempre avensant, sap perfectament de hont ve y no pert may de vista ahont va.

La tradició te dos enemichs: l'estancament y la revolució.

L'estancament enamorat de lo de

enredera te'l cor petit y sent temor del progrés.

La revolució vol el progrés desfentse de tot recort del temps vell á qui sent odi verdader.

Y aixís ve á succehir que l'estancament mirant sempre enrera no va en lloch y la revolució donant salts en las tenebras deixa l'únich camí; resultant l'estancament un ser esteril y la revolució un ser bort: per aixó els pobles estancats moren y els pobles revolucionaris fracassan.

Uns y altres tenen son sistema polítich peculiar doncs els primers tiran al despotisme, com Russia, y els segons al jacobinisme, com Fransa; els primers entronisan un home, els segons una secta; uns y altres son igualment enemichs de la llibertat.

Y entenguis be que la llibertat vera y bona, es á dir la *llibertat esclava* de la virtut; es el medi hont, com el peix en la aygua, se mou y's desenrotlla la tradició, que es la substancia del regionalisme.

J.

; Ara vosaltres trieu!

En Pere.

Goiteu, Goiteu, es lo que 'm fa mes rabia. Quina casassa per un sol home. Com s' hi deu passejar amunt y avall per aquellas salas, lladre mes que lladre. Y pensar que yo ab dona y set fills que tinch me tinch de aixoplugar dintre de un cau. Mala reira de bel! Aixís tot s' ho emportés un llamp!

Que us voleu jugar que al menys li te deu mojudas de jardí. Que ve á compondre tanta terra per rés! yo ab la mitat fora un rey, hi plantaria vinya y 'n mantindria tota la casa. Aixó es una injusticia! Cal tallar molts caps y capgirar el mon.

Paf, paf, paf... ya surt l' automovil. Feus enllá tothom, que avuy dia las carrer ras no més son pels richs y aixó que las fem els pobres á cops de pich, estovant primer la terra ab la suor. Ah! pillos, si yo fos govern; ya os hi faria ajupir la esquena y os explicaria quantas son tretze. Quins bufechs que faria aquest senyor panxut, si havia de cavar com yo. Mal dimoni...!

Oh! y m' han dit que te un sach plé de unsas d' or amagat trenta canas sota terra.

Diuen que es plé de unsas; plé de llagrimas y sanch, vetaqui de que está ple. Tu trevalla que trevellarás pera enriqueir un parell de panxacontents y després per tu las engrunas y encara gracias: y cuidado no murmurar porque no 't despatxin. Aixís se li tornessin las unsas ferro vermell y fos, y li fessin beure quan te set.

Y després de no fer res se posará á taula y vingan pollastres y capons porque estigui ben iluent. Ya voldria yo menjar com menjará 'l seu gos. Vetaqui lo que som els pobres, pitjor que 'ls gossos. Y no hi haurá ningú que li posi una bomba sota la cadira y 'l fassi saltar per la xemanea. Que 'l punyi 'l diable y li recargoli las tripas y ningú 'l planyi.

Hasta m' agafan tremolinas de rabietta; me 'n vaig á casa y me sembla que avuy algú pagarà la festa.

Pona, remonyo de Pona, que fas que no obras y fa tres horas que truco; y

En Pau.

Renoy, y quina casa mes hermosa. Ves ara aquet senyor com s' ha gastat els quartos porque tots disfrutessim de bonas vistas. Y que no n' hi va menjar poca de gent... paletas, fusters, mannyans, manobras. Deu, feuli creixer els negocis en be de tots nosaltres.

Y que li vull demanar una cosa; que un diumenje á la tarde me deixi seguir els jardins, diuen que son una maravella; y 'l jardiner m' ha de ensenyar com se fan els espárrechs y com empelta las pareras.

Burrango; que es aquella polsaguera; hont son els cavalls de aquest cotxe? Quinas unas se 'n pensan, valgam Deu, pus anirá á Viviafranca en mitja hora. Ya li convé anar depressa ab aquesta feynada que tenen, els amos. Ara escriu, ara llegeix, ara capficat... Yo no fora pas bo per aquestas cosas, se 'm trastornarian els polsos Ya comprench que no dormen sempre que 'n tenan ganas. Tants mals de cap y tants negocis.

Lo certus es que lo que tenen be s' ho guanyan y Deu 'ls ho conservi y 'ls ho fassi creixer. Més també es ben cert que no 'ls envejo pas. Son pare va morir dels disgustos del plet. L' avi de un susto que li van donar els carlins. Y aquest diuen que pateix una... no se quina cosa diuen que no 'l deixa may estar quiet com si 'l piqués un tabach. També porta inconvenients tenir massa quartos.

De ben cuydat prou n' estará, pero que 'n treurá de las gallinas y bons tallis, si no te gana. Veyas si no val més menjarse un pá moreno ab las dents ben esmoladas. Tot ho ha fet be Deu y qui no está content ab lo seu, tampoch ho estaria ab tot l' or del mon, porque 'l mal temps cadescú se 'l dona.

Oh! y que fora dels pobres si no hi haggessin richs que 'ls ajudessin y 'ls expliquessin las cosas novas que s' inventan al mon?

Vaja á retiro que ya es tart y la Malena m' espera. Ya ho he dit que m' esperavas; ten compte que no 't costipis aquí al portal. Que fan els merréchs

que bestias son las donas .. no te he dit que volia sopar á las set perque després m' esperan? A la taverna .. á tu que se t' en dona de ahont vaig, gandula, bagarra, al cap de vall gasto lo que 'm guanyo. No 'm repliquis perque soch capàs de fer una desgracia y per mostra te... y te... Ara esplicaho á ta mare. Cuydat de la teva feyna mala llengua. Que di heu que teniu gana? Meujens una cama. Ara deixeu-me estar, y os donarà sopar la vostra mare més tart y si no aneulo á buscar allà hont siga el pá. Perfidiosos poca vergonyas! No hi ha pá á la fleca? Doncs si os queixeu es per burros. Lo vostre germà ya te 'l pá segur allà al presiri.

Mal llamp aquesta casa es un infern, deixem fugir.

Ara un hom respira, ep, mosso un got de vi y un joch de cartas. Si m' adormo, abans no's fessi de dia, porteu-me á casa.

que no 'm surten á rebre? ah ya tenen las sopas á taula. Gracias á Deu hi ha gana y, diguemho tot, gracias á Deu hi ha pá. Te, Malena, la setmanada; lo se pás com t' ho fas, sembla que 'ls fassis criar els quãrtos.

Apa quitxalla, 'l rosari.

Per la senyal de la santa creu...

Y ara tu Sebastianet *¿quants Deus hi ha?* Mireu noys, no gayre lluny de casa hi ha un home que no sab doctrina li n' ensenya als fills. Doncs ja 'n te un á presiri. No, fills meus; ser pobre no es deshounra. Jesus y la Mare de Deu y Sant Joseph també ho eran de pobres.

No creguen que també hi ha pobres que trevallant trevallant arriban á ser ríchs.

A dormir tothom. Ja son las deu. Apage 'l llum, Malena .. bona l' hem feta, si estich que ya roncas.

Jordi Arnau.

Fracment de la pastoral del Bisbe de Vich (Torrás y Bages) sobre la democracia cristiana.

El socialisme y 'l Decàlec son autítetics y el primer té la pretensió de derogar lo segon. Si aixó fos possible la Democracia, la classe popular ó sia la plebe, quedaria dissipada y la sena elevació fora impossible. Se parla de la elevació del quart estat y després del quart ne vindrá un altre, perque 'l moviment de las classes socials no s' estronca. La societat en la vida real may para, té 'l moviment de la vida, espelex uns elements y ne prén d'altres y aquets elements nous qu' entren en la vida social, son els debils, els petits els qui no tenen llinatge, ni posició, ni classe. El Decàlec es la defensa l' aquets. Els forts, els poderosos no necessitan defensa; y en el mon, qualsevulla que sia la constitució de la societat, fins en la forma socialista y en ella més que en les altres, sempre hi haurá forts y debils. La lley es en defensa del debil, el fort ja té la forsa; qui mana, qui disposa, qui fa de cap necessariament ha de tenir la forsa y si 'l que

té la forsa no té iley, y si ell se la pot fer, es clar que oprimirá al debil.

En un organisme socialista, com la secta no admet la Lley natural, els qui manarien se farien la lley á son gust, ells mateixos en son sistema son la font del dret. En la vida cristiana el Decàlec impera en absolut sobre tothom, y ungit ab la gracia de Jesús y estés ab la predicació evangélica, veyém un perfecte paralelisme entre la difusió del Cristianisme y la estensió de la llibertat humana. Sols aont hi ha l'esperit de Deu hi regna la llibertat, y la integritat humana es respectada.

¿RIMAS...?

Dius que pera probar si jo t' estimo unas rimas t' escrigui... ¡M' has ben mort! Agafo doncs la ploma, suco y rimo.

¡Que Deu me doni sort!

* * *

Ja sé qu' ets molt guapa
aixó ho sab tothom;
ja sé que quan miras,
an' el mateix sol

li fas competencia,
 (ro te res de nou)
 ja sé qu' ets modestia
 que no t' atrau l' or,
 que son brill metálic
 no 't falaga l cor
 (si t' afalaguesse
 no estaria jo
 fente nit y dia
 y á tot'hora l' ós,
 pus tinc les buxaques
 plenetes de... pols).
 Ja sé qu'ets mod-lo
 de gracia y candor;
 sé, en una paraula,
 qu'ets de lo miller,
 de lo que no corre,
 de la *nata y flor* ..
 Pro tens una falta,
 un defecte grós:
 y es que l' *all-y-oli*
 ¡ay! t'agrada molt,
 y después que'n menjas
 ¡fas una fortó...!

* *

Sobre ma tomba trista, xata *mia*,
 potsé no hi ploraras,
 qu'es ton amor igual que flor d'un dia,
 com aygua en un cabas.
 No't pensis per aixó que m'entristeixo,
 de plórs no'n faltarán:
 en aquest mon, de deutes un munt deixó,
 y estos pesats inglesos que sufreixo
 ¡estos si plorarán!

* *

L'altre dia'm van di que vols deixarme
 perque 'm torno mes sec qu' un bacallá,
 y qu'un forné molt grós vol suplantarme.
 ¡Aixó 't donará pá!

Nyec.

(De *La Veu de la Comarca*.)

SETMANALS

El dilluns de la setmana passada morí á Madrid D. Francisco Silvela ex-quefe del partit conservador. Fou home de clar enteniment y feble voluntat. Com á filósop tenia un deix de las febles doctrinas del positivisme spenceriá y com á polítich practicava el funest sistema lliberal conservador parlamentari. Mes ab tot y sos erros si haguesim de escriure sa crítica ens sentiríam fortament inclinats á la benevolencia. Va preveure el moviment regionalista

y creyém que en el fons de la seva áni-ma simpatisava ab ell mes que cap altre polítich, inclús en Maura que ho fa veure. També gastá mes sinceritat que 'ls altres y ne son una prova sas declaracions al retirarse de la política que creyém ser sa mellor obra.

Llástima que no sentint l' escalfor de cap ideal li mancava motor á sa voluntat y la boyra del excepticisme polítich fins se li dibuixava á la cara.

Deu li ha fet mercé d' una mort edificant y cristiana. Deu lo tinga al cel.

Las novas del mar de la Xina donan per completament destruïda la escuadra russa de la que sols han arribat á Vladivostock dos ó tres crehuers de tercera fila. La batalla tinguí lloch al estret de Corea entre la illa Thusima y 'l Japó. Han mort uns 4.000 russos y han quedat presoners uns 3.000 entre ells en Nebogatoff y 'l primer almirall Rodjenski malament ferit. Las perduas japonesas han estat un acorassat, un crehuer y uns quants barcos petits. No crech que ni 'ls mateixos nipons se las pintessin tan felissas. Es estat un complert desastre pels russos ab qual motiu se parla d' una pau necessaria.

El dissapte á Paris al sortir el Rey Alfons XIII de la Opera, al carrer de Rívoli van tirar dugas bombas contra el cotxe en que anaban ell y Mr. Loubet. De las dugas n' explotá una ferint á set ó vuit personas, quedant ilesos els dos quefes de Estat.

La policia francesa diu que 'l complot va organisarse á Barcelona de hont van enviarse las bombas á Paris. Talment sembla que nostras governs deixan á Barcelona abandonada pera allunyar perills de Madrid ó pera produhir un panich entre la gent de ordre y pescarlos altra volta, ó pera impedir el desenrotllo de nostra ciutat payral ó pera obtenir els tres objectes á la vegada.

L.